

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **S. N.**, zastoupené advokátem JUDr. Štefanem Adamem, Kelč 44, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2018, čj. MPSV-2017/173759-924/6, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 28. 2. 2020, čj. 72 Ad 52/2018 - 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala dne 23. 5. 2017 o příspěvek na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo (osobní automobil) – podle § 9 zákona č. 329/2011 Sb. o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Úřad práce ČR – krajská pobočka ve Zlíně však její žádost zamítl, neboť vyhodnotil, že žalobkyně nemá těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí ani těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve smyslu § 9 odst. 2 a 4 tohoto zákona a přílohy k němu. Žalobkyně podala proti rozhodnutí úřadu práce odvolání, Ministerstvo práce a sociálních věcí (které je v tomto řízení žalovaným) však dospělo ke stejnému závěru jako úřad práce a odvolání žalobkyně zamítlo.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí ministerstva žalobu, kterou krajský soud rovněž zamítl.

II. Kasační stížnost, vyjádření ministerstva

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. V ní namítá, že její zdravotní stav nebyl dostatečně zjištěn. Ministerstvo i krajský soud vycházely jen z posudku vypracovaného posudkovou komisí ministerstva ze dne 6. 8. 2018, což byl druhý posudek vypracovaný stejnou posudkovou komisí v téže věci s totožným závěrem (první posudek byl ze dne 13. 1. 2016). Stěžovatelka však již ve vyjádření k podkladům ministerstva namítala, že její zdravotní stav měl posoudit nezávislý znalec – zdravotní ústav a vypracovat k němu znalecký posudek, neboť se jedná o komplikovaný případ a posudková komise ministerstva znalcem není. Jelikož jí ministerstvo nevyhovělo a požadovaný důkaz nedoplnilo, měl krajský soud rozhodnutí ministerstva zrušit.

[4] Ministerstvo setrvalo na svých postojích a doplnilo, že podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je k posuzování zdravotního stavu pro účely správního řízení o sociálních dávkách příslušná jeho posudková komise.

III. Právní hodnocení

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Stěžovatelka požádala o příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla, na který má nárok mj. *osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí charakteru dlouhodobě nepřiznivého zdravotního stavu a jejíž zdravotní stav vylučuje přiznání tohoto příspěvku* (§ 9 odst. 2 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením).

[7] Zákon v příloze výslovně jmenuje zdravotní postižení, která odůvodňují přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla (§ 9 odst. 4 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením). V rozhodném znění zákona jimi byly [část I bod 4 a bod 1 písm. a), b), d) až i) a l) přílohy k zákonu]:

- anatomická ztráta obou dolních končetin v bércích a výše,
- funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,
- funkční ztráta jedné horní a jedné dolní končetiny na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,
- ankylóza obou kyčelních kloubů nebo obou kolenních kloubů nebo podstatné omezení hybnosti obou kyčelních nebo kolenních kloubů pro těžké kontraktury v okolí,
- ztuhnutí všech úseků páteře s těžkým omezením pohyblivosti alespoň dvou nosných kloubů dolních končetin,
- těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev, končetina,
- disproporční poruchy růstu provázené deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška postiženého po ukončení růstu nepřesahuje 120 cm,
- anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně bez možnosti oprotézování nebo exartikulace v kyčelním kloubu,
- anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně s možností oprotézování

[8] NSS úvodem poznamenává, že posouzení zdravotního stavu z hlediska splnění podmínek nároku na dávku je otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí správních orgánů i soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. V řízení o příspěvku na zvláštní pomůcku posuzuje zdravotní stav žadatele Okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ), jejíž úkoly plní lékař [§ 8 odst. 1 písm. e) a § 8 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení]. Postup při posuzování zdravotního stavu podrobně upravuje § 8 téhož zákona, který ukládá OSSZ vypracovat posudek o tom, zda zdravotní stav žadatele o dávku odůvodňuje její poskytnutí (§ 8 odst. 7). Při posuzování invalidity vychází OSSZ

pokračování

zejména z nálezů ošetřujícího lékaře, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly OSSZ, a z podkladů stanovených jinými právními předpisy (§ 8 odst. 8 citovaného zákona ve znění účinném v roce 2018). V odvolacím řízení posuzuje zdravotní stav žadatelů ministerstvo, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 tohoto zákona).

[9] I tyto posudky hodnotí soud jako každý jiný důkaz (§ 77 odst. 2 s. ř. s.); jelikož však bývá posudek posudkové komise v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, je kladen zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost (srov. např. rozsudky ze dne 25. 11. 2003, čj. 5 Ads 42/2003 - 61, č. 800/2006 Sb. NSS; ze dne 11. 10. 2013, čj. 4 Ads 42/2013 - 43; či ze dne 8. 7. 2015, čj. 10 Ads 116/2014 - 46).

[10] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelčin zdravotní stav posuzovala nejprve OSSZ ke dni 23. 5. 2017 (posuzující lékařkou byla MUDr. K. H., posudek je ze dne 7. 7. 2017). Vyšla přitom ze zdravotnické dokumentace stěžovatelčina ošetřujícího lékaře a dalších zpráv odborných lékařů (onkologická, hematologická, nefrologická a urologická vyšetření). Konstatovala, že stěžovatelčin zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý, avšak přiznání příspěvku neodůvodňuje. Jako hlavní příčinu stěžovatelčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu označila posudková lékařka séropozitivní revmatoidní artritidu III. stupně s mírnou aktivitou. Z nálezů praktického lékaře shrnula, že u stěžovatelky dominují polyartralgie a bolesti celé páteře, obtížná chůze s oporou dvou francouzských berlí nebo s chodítkem s dosahem 10 m. Hybnost končetin je aktivní, vyskytují se deformity, omezení hybnosti, úchopová funkce rukou je zachována. Podle revmatologického nálezů je stěžovatelka po operaci drobných kloubů nohou, je omezena plná flexe i extenze levého lokte. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ovlivňuje i vertebrogenní algický syndrom bez nutnosti operačního zákroku. Posudková lékařka shrnula rovněž výsledky dalších odborných nálezů a uzavřela, že se nejedná o zdravotní postižení uvedené v části I bodě 4 přílohy k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

[11] K totožným závěrům o povaze stěžovatelčina zdravotního postižení dospěla i posudková komise ministerstva (s předsedou komise MUDr. A. Z. v posudku ze dne 2. 8. 2018), která posuzovala stěžovatelčin zdravotní stav v odvolacím řízení. Vycházela jednak z téže zdravotnické dokumentace jako posuzující lékařka OSSZ, jednak z novějších nálezů nefrologické, revmatologické, neurologické a ortopedické ambulance, osteologického pracoviště a denzitometrie a z propouštěcích zpráv kliniky hematoonkologie FN Ostrava a neurologického oddělení Nemocnice Prostějov. Kromě toho stěžovatelku při jednání posudkové komise osobně vyšetřila neuroložka MUDr. F. H.. Posudková komise uvedla, že stěžovatelčin dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav způsobuje zejména revmatoidní artritida a vertebrogenní algický syndrom lumbosakrálního úseku páteře; stejně jako OSSZ však komise uzavřela, že se nejedná o zdravotní postižení, které by odůvodňovalo přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla.

[12] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že její zdravotní stav nebyl dostatečně zjištěn.

[13] S tím NSS nesouhlasí. Ve shodě s ministerstvem a krajským soudem nepochybuje NSS o úplnosti a správnosti závěrů posudků. Oba posudky vyhotovené v tomto řízení dospívají k totožným závěrům a vycházejí z úplné zdravotnické dokumentace. Posudková komise vyhodnotila i aktuální zdravotní zprávy, které stěžovatelka doložila v průběhu správního řízení, a reagovala na všechny stěžovatelkou tvrzené obtíže. Posudková komise, respektive její členka specialista z oboru neurologie, stěžovatelku osobně vyšetřila.

[14] Krajský soud správně vyhodnotil, že těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, která odůvodňuje přiznání příspěvku na motorové vozidlo, je výlučně vada vyjmenovaná v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (tak i rozsudek NSS ze dne 16. 6. 2016, čj. 4 Ads 51/2016 - 29, č. 3480/2016 Sb. NSS). Stěžovatelka v průběhu správního řízení netvrdila ani nedoložila, že by měla některé z určených zdravotních postižení. Ministerstvo v napadeném rozhodnutí vhodně poznamenalo, že množství diagnóz i přes závažnost obtíží a problémů, které stěžovatelce v životě přinášejí, není pro přiznání příspěvku rozhodné.

[15] Stěžovatelka ani neuvádí konkrétní skutečnosti, z nichž dovozuje, že její stav nebyl dostatečně zjištěn, neoznačuje konkrétní rozpory mezi posudky navzájem ani mezi posudky a jejím zdravotním stavem, jak ho sama vnímá. Nečiní to nyní v řízení před NSS, nečinila to ani v řízení před krajským soudem ani ve správním řízení. NSS v této věci nemá důvod pochybovat o tom, že se stěžovatelce dostalo komplexního a úplného posouzení zdravotního stavu.

[16] Stěžovatelka dále namítá, že její zdravotní stav měl posoudit nezávislý znalec a že ministerstvo i krajský soud nedostatečně vycházely jen z posudku vypracovaného posudkovou komisí ministerstva ze dne 6. 8. 2018, což byl druhý posudek vypracovaný stejnou posudkovou komisí v téže věci s totožným závěrem (první posudek byl ze dne 13. 1. 2016).

[17] Ani tato námitka není důvodná.

[18] Zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení svěřuje posuzování zdravotního stavu v odvolacím řízení správním do rukou ministerstva, které za tímto účelem zřizuje posudkové komise (§ 4 odst. 2 tohoto zákona). Specifické postavení posudkových komisí spočívá v tom, že jsou nadány odbornou kompetencí v oblasti posudkového lékařství, což znamená, že jsou schopny z medicínského hlediska komplexně posoudit zdravotní stav účastníka řízení, neomezují se jen na některé lékařské obory (rozsudek NSS ze dne 19. 4. 2012, čj. 4 Ads 50/2012 - 22). K posouzení stěžovatelčina zdravotního stavu a k zaujetí posudkových závěrů o splnění podmínek pro přiznání příspěvku byla tedy odborně kompetentní posudková komise ministerstva, nikoli znalec (rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2004, čj. 3 Ads 3/2004 - 89).

[19] Soud může v případě potřeby uložit zpracování posudku též ustanovenému znalci z oboru posudkového lékařství (§ 127 občanského soudního řádu). Bylo by to namíste tehdy, pokud by stávající důkazy ke zjištění skutečného stavu věci nedostačovaly, zejména pokud by o správnosti či úplnosti posudku posudkové komise existovaly pochybnosti, které by znalecký posudek mohl odstranit. To však nebyl tento případ. Pouhý fakt, že posudková komise, která v této věci vypracovala posudek, je orgánem ministerstva, nevyvolává pochybnosti o objektivitě jejích závěrů ani nepředstavuje důvod k tomu, aby byl ve věci ustanoven znalec (srov. rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2003, čj. 5 Ads 4/2003 - 35, č. 33/2003 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 21. 4. 2010, čj. 3 Ads 8/2010 - 69). Pochybnosti o závěrech komise nevyvolává ani stěžovatelčino tvrzení, že totožná komise ve stejném složení posuzovala její zdravotní stav již dne 13. 1. 2016 a že tehdy dospěla ke stejným závěrům (nic bližšího k tomu stěžovatelka neuvádí). Oba posudky vydané v této věci dospívají k totožným závěrům, které stěžovatelka nijak účinně nezpochybnila. Krajský soud tak neměl důvod ustanovit v řízení znalce.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Soud nedal stěžovatelce za pravdu v žádné z jejích námitek, a proto její kasační stížnost zamítl.

pokračování

[21] Stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti; ministerstvu nevznikly v řízení náklady, které by se vymykaly z jeho běžné činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2022

Ondřej Mrákota
předseda senátu